

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata ut
Sacramento, & ut sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-unctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De nomine, & natura Pœnitentiæ quatenus est virtus. 1

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

T R A C T A T V S X X I I I .
E T
D I S P U T A T I O V N I C A
D E S A C R A M E N T O
P O E N I T E N T I Æ .

P U N C T U M I .

De nomine, & natura penitentiae, quatenus est virtus.

1. Unde dicatur penitentia.
2. Nascitur necessario ex amore alicuius boni peccato contrarium; quod hoc sit.
3. Expenduntur motiua penitentiae.
4. Quod sit motiua penitentiae, ut est specialis virtus ab aliis distincta.
5. Qui sint actus penitentiae à Concilio designati.
6. Fuga à peccatis ob poenarum timorem honesta est.
7. Declaratur timor filialis, & serualis.
8. Qualiter praedicti actus ad iustificacionem necessarij sint.
9. Quales sit actus penitentiae specialis.
10. Plures negant requiri ad penitentiam, quae extra Sacramentum iustificet actum charitatis formalem.
11. Alij oppositum tenent.
12. Approbatur hac vltima sententia.

PENITENTIA, quatenus virtus est, à poena dicitur, quia poenam, & dolorem tenere facit ob bona omissa, vel mala commissa. Sic Auctor. de vera, & falsa poenit. cap. 8. & 19. relatus in c. Penitentia, 2. de poenitent. dist. 3. & habetur apud D. Aug. tom. 4. Idem docuit Isidor. lib. 6. etymolog. cap. vltim. Gregor. hom. 34. in Euangelia, & alij plures relati à Bellarm. lib. 1. de poenitent. cap. 7. Suarez. tom. 4. in 3. part. disput. 1. sect. 1. Regid. de Coninch. disp. 1. dub. 1.

1. Praedictus dolor, & poena necessario ortum habere debet ex amore alicuius boni: tum quia oritur à potentia appetitiua voluntatis, quae primo, & per se, quod bonum est, appetit, & secundario odit, & detestatur malum contrarium: tum, quia dolere non possumus de malo, quod malum non sit, comparatione alicuius obieci à nobis amati. Bonum autem amarum, cui peccatum contrarium est, & ob cuius contrarietatem illud detestatur, & de illo dolemus, multiplex est: tum ex parte Dei: tum ex parte nostri. Ex parte Dei est primo ipsius sanctissima voluntas, cui maxime peccatum displicet, & contradicit. Est item amor diuinus, quo homines prosequitur, quem amorem destruit, & de medio tollit peccatum. Praeterea est debitus honor, & reuerentia: partim, quia natura rationalis, & totius boni author est: partim, quia est supremus legislator, & Dominus, quem honorem, & reuerentiam non leuiter laedit peccatum. Ex parte nostri est primo ipsa regula rationis, creaturae rationali à Deo insita, cui peccatum repugnat, & contradicit: est item honestas virtutis, quae à nobis peccatum expellit. Est amicitia diuina, & ius ad gloriam, quae impedit peccata, seu de medio tollit, & loco illorum inimicitiam, & aeternam damnationem subrogat. Est denique humanus honor, & fama, quam saepe peccatum destruit.

2. Quocunque igitur ex praedictis modis de peccatis doleas, penitentiam agis: ideoque Ambros. relatus in cap. 1. de poenitent. distinct. 3. Isidor. lib. 6. etymol. cap. vltim. Augustin. epist. 108. ad Seleucian. Auctor. de vera, & falsa poenitent. Gregor. homil. 34. in Euangel. alijque Patres defluentes penitentiam solius doloris meminerunt, mortuo non expello: quia

vera penitentia ob quodcunque ex supradictis modis concipi potest. Sed eo casu penitentia non erit à reliquis virtutibus specialiter distincta, sed eadem cum illis. Quod expendendo praedicta motiua, ob quae dolere potes de peccatis commissis cognosci potest. Si enim de peccatis doleas, quia eius sanctissimae voluntati, & bonitati, amori que repugnant, charitatis actum elicit: quia ad charitatem pertinet dolere de malo, quatenus Deo displicet, & malum illius est; sicuti ad ipsam charitatem pertinet velle bonum Deo, quatenus bonum illius est. Si vero doleas de peccatis, quia regulae rationis aduersantur; honestatis virtutem exeres, ad quam pertinet quodcunque bonum honestum appetere, & malum illi contrarium detestari. Si autem doleas de peccatis, quia speciali virtuti repugnant, scilicet, fidei, temperantiae, iustitiae, fortitudinis illius virtutis, ob cuius honestatem laetam doles, erit Actus. At si doleas, quia amicitiam diuinam, & ius ad gloriam perdidisti, & condemnationem aeternam incurristi: actum virtutis spei elicit; quia illius est bonum proprium supernaturale amare, & odisse contrarium. Dolere autem ex bono naturali amisso, scilicet, fama, & honoris; non est proprie actus virtutis, sed amoris naturalis.

4. Ut ergo penitentia ab aliis virtutibus distincta sit, debet esse dolor de peccatis, quatenus diuinam auctoritatem offendunt, cuiusque honorem laedunt. Etenim diuinum honorem illa sum seruare, nullamque diuinæ auctoritati iniuriam irrogare honestissimum est, & per se appetendum. Si ergo doleas de peccatis, quia illis diuinus honor laeditur, diuinæque auctoritas offenditur, actum virtutis penitentiae ab aliis virtutibus distinctæ exeres: quia sub hac ratione nulla est alia virtus, quae de peccatis doleat. Quocirca communiter Doctores definiunt penitentiam, esse detestationem, & dolorem peccati, quatenus contrarium est diuinæ auctoritati, & honoris. Sic cum S. Thom. 3. p. quæst. 85. arc. 2. & 3. docuit Caiet. ibi. Val. disp. 7. q. 2. punct. 1. Henric. lib. 4. sum. cap. 19. nu. 3. Suarez. disp. 2. de poenit. sect. 3. Regid. disp. 1. de poenit. dub. 4. nu. 23. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 1. num. 2. Bonac. disp. 5. de sacram. poenit. quæst. 1. part. 1. in princ. Ratio huius conclusionis est: quia dolor de peccatis ob praedictam rationem, nec est virtutis charitatis, cum non procedat necessario ex amore formali Dei; neque spei, cum non spectet bonum penitentis proprium; neque iustitiae rigorosæ, cum æquale Deo non reddat, neque aliquid ipsi tribuat, quod ab ipso non dimanet, ipsiusque sit proprium. Restat ergo, ut ab alia virtute à praedictis distincta procedat, quæque penitentia strictè, & proprie nuncupatur, & pars cuiusdam religionis sit, quatenus Deum colit, & honorat; alicuiusque iustitia, quatenus Deo auctoritatem, & cultum peccato ablatum, prout fieri potest, reddit, & reparat.

5. Porro Trident. sess. 6. cap. 6. describens modum, quo regulariter adulti ad veram penitentiam disponuntur, multiplicem actum enumerat. Primus est gratia praeueniens, quae peccatori pessimus suus status repræsentatur, & ad illum deserendum ex benignitate Dei excitatur. Secundus est actus fidei, quo credunt, ob peccatum mortale aeterna supplicia parata esse. Ex quo excitatur tertius actus, qui est timor illarum poenarum, & voluntas fugiendi illas, quod cum certo sciant, alia via fugere non posse, nisi peccatum illatum causam detestando, mouentur in illius detestationem. Quartus est spes veniæ: etenim diuinam misericordiam considerantes, sperant, se remissionem impetraturos. Quintus, ex praedicta consideratione diuinæ misericordiae, quae peccatores ad se conuersos

uerfos benignissimè recipit, ex consideratione diuina bonitatis, qua dum peccatur, sustinet, ac tandem ex consideratione dignitatis diuinæ tam indebitè offensa mouentur in peccati detestationem, vt prope quòd tantam bonitatem, ac maiestatem offenderint. Et hæc detestatio, quæ ex amore diuinæ bonitatis nascitur, contritio nuncupatur. Sextus prædictam peccati detestationem sequitur voluntas sumendi de peccato vindictam, vt hac ratione Deo, qui est tantoperè offensus, fiat satisfactio. Septimus denique est firmum propositum nunquam Deum offendendi, quantum cum diuina gratia fieri possit. Eisdem ferè actus enumerauit D. Thom. 2. 2. q. 85. artic. 3.

6. Ex prædictis actibus solus actus timoris pœnarum, & ob illarum causam à peccatis fuga, videri posset alicui minus decens, & honestus: siquidem ex eo videtur inferri tacita voluntas non fugiendi peccatum, si pœna Inferni non essent. Cæterum, catholica veritas docet, prædictum actum honestum, & decentem esse, quinimò sufficientem, vt simul cum Sacramento peccata remittantur, vt docuit Trident. sess. 14. cap. 4. de contris. Aliud enim est ita esse peccatum effectum, vt nolles illud fugere, nisi pœna esset, aliud, velle absolute fugere, quia pœna est. Primus affectus malus est: quia charitatis oppositus. Secundus bonus, & utilis est: quia bonum, & utile est fugere peccatum, quocunque titulo illud fugias: si cui malum est amare peccatum, quocunque titulo illud ames. Neque obstat, eo actu pœnam peccato præferri, vt inde inferas, si peccati pœnatio ad vitandam pœnam necessaria esset, te peccatum commisit: quia esto comparatione illius actus pœna peccati fugæ præferatur, at non inferatur absolute præferri potes enim comparatione vnus actus magis diligere pœnam, quam peccati fugam: siquidem ob vitandam pœnam peccatum fugis; sedis verò comparatione tui affectus, inclinationis, & dispositionis, qua spectata paratus esse potes omnem pœnam ob fugiendum peccatum sustinere. Exemplo Dauid res est manifestata: ipse enim ita inclinatus cor suum ad seruanda diuina mandata propter retributionem, vt etiam si retributio cessaret, non obinde à mandatorum obseruatione desisteret.

7. Quocirca distinguunt Doctores cum D. Thom. 2. 2. q. 19. ar. 4. & 3. part. quest. 85. art. 5. multiplicem timorem, ex quo peccatum vites. Primus, & præcipuus est timor filialis, qui ideò dicitur, quia ex amore Dei benignissimi Patris proficiscitur: etenim proprium filij est, velle patris bonum, time- reque quicquid patri displicet. Secundus est seruilis, qui ex timore pœnæ nascitur: etenim seruorum proprium est timore pœnæ dominis inferuire. Hic timor & bonus esse potest, & malus: bonus est, & utilis ad salutem, si à virtute supernaturali spei nascatur, excitéque peccati absolutam detestationem ob pœnam à Deo infligendam. At, si illi coniungatur talis in peccatum inclinatio, & affectus, vt si pœna non esset, peccatum committeres: talis timor pœnæ malus dici potest; non quidem in se, sed in affectu, qui illi per accidens coniungitur. Alius est timor peccati mundanus, qui ex timore pœnæ ab omnibus infligendæ nascitur, qui timor bonus est, nisi ei affusus in peccatum contingatur; non tamen est utilis ad salutem, quia non ex virtute supernaturali, sed ex amore naturali tui ipsius nascitur. Vide Ægid. de Coninch. disp. 2. de pœnitenti. dub. 5. Suarez de fide, spe, & char. tract. 2. disp. 1. sect. 4.

8. Postquam autem, omnes prædictos actus decentissimos, & honestissimos esse, examinandum est, qualiter iustificationi peccatoris necessarii sunt. Et quidem gratiam præuenientem necessariam esse, nemo est, qui dubitet. Non enim valeamus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis; sed sufficientia nostra ex Deo est. Deinde necessarius est actus fidei, quo vera esse credantur, quæ diuinitus reuelata, & promissa sunt; atque illud in primis, à Deo iustificari impium per gratiæ eius, per redemptionem, quæ est in Christo Iesu. Præterea, necessarius est actus spei, quo veniam à Deo impetrandam speres. Ex huiusmodi fide, & spe ad charitatis amorem diuina gratia adiutus accedere potes, considerans diuinam maiestatem offensam: ameth timore pœnæ non exciteris, voluntas verò satisfaciendi Deo, seu sumendi de peccato integram vindictam, regulariter detestationi peccati coniuncta citialius nimis remissa, & tepida, indò suspecta esset detestatio. In rigore tamen loquendo, absque tali voluntate consistere potest detestatio peccati remissiva. Non enim teneris ex vi præcisæ pœnitentiæ, seculo speciali præcepto Confessoris, vel Superioris, satisfactionem pro peccatis exhibere: sufficit, si paratus sis illam in hac vita, vel in Purgatorio sustinere, proxi Deo placitum fuerit, vt docuit Scotus in 4. dist. 10. quest. 2. art. 2. sub finem Vega libr. 13. in Trident. cap. 22. Henriquez libr. 3. de Sacram. cap. 24. n. 6. Suarez de pœnitenti. disp. 4. sect. 3. num. 8. Suarez disp. 15. de pœnitenti. sect. ult. Ægid. de Coninch. disp. 2. de pœnitenti. dub. 6. n. 60. Propositum firmum, & absolutum nunquam peccandi non oportet in pœnitentiâ fieri actu distincto à detestatione, & dolore: etenim, qui ferò, & perfectè detestatur, & dolet peccati commissi, voluntatem saltem virtua-

liter habet nunquam iterum peccatum committendi. Eaque de causa pœnitentiâ dicitur itarus mutatio, quia ab itaru peccati ad statum gratiæ pœnitentiæ transfert, sicuti docuit Augustinus, lib. 5. homiliar. homil. ult. in fine. Gregorius homil. 34. in Euangel. Ambrosii relatus cap. 1. & c. de Pœnit. 2. de pœnit. disp. 3. & aliis.

9. Verum, si attentè prædictos actus enumeratos à Tridentino sess. 6. cap. 6. spectemus, vix inueniemus aliquem actum virtutis specialis pœnitentiæ proprium. Nam detestatio peccati, & illius dolor, si ob pœnam, quam fecerim trahit à Deo infligendum, concipiatur, actus est virtutis Spei: si ob tantam maiestatem offensam, actus est Charitatis. Vnde, vt pœnitentiæ specialis proprius actus sit, concipi debet detestatio, & dolor de peccatis ob iniuriam Deo factam, & turpitudinem, quæ in hac iniuria, & læsione cernitur, iuxta id, quod tradit Trident. sess. 14. cap. 5.

10. Difficultas autem est, an præcedere debeat necessitudo actus charitatis formalis, vt pœnitentiâ extra Sacramentum efficax sit ad remissionem peccatorum. Negant Scot. in 4. disp. 14. q. 1. ar. 3. §. Ex. Gabr. ib. q. 1. ar. 2. conc. 2. & 3. Nauarr. c. 1. n. 5. Suarez de pœnitenti. disp. 9. sect. 1. n. 6. Et moueri possunt: quia inde lequereur, pœnitentiâ non esse per se dispositionem necessariam ad remissionem peccati: siquidem inueniret peccatorem actu charitatis perfectè dispositum. Diligent enim Deum ex toto corde, peccati remissio debet, iuxta illud Proverb. 8. Ego diligentes me deligo, & 1. Ioann. 4. Qui diligit, ex Deo natus est. Secundò, dolor de peccatis, quatenus diuinum honorem lædunt, necessitudo imperari debet ex amore diuinum honorem illæsum seruandi: quia eiusdem virtutis est amare honestatem sui obiecti, & odisse malum ei contrarium. At prædictus amor non est amor charitatis, sed pœnitentiæ, seu iustitiæ, & religionis erga Deum: siquidem detestatio huius virtutis est actus. Ergo pœnitentiâ amorem charitatis non supponit. Tertio, si prædicto dolori actus charitatis præcederet, necessitudo inferret quidem detestationem, & dolorem peccati, qui ad charitatem pertinere, & non ad pœnitentiâ: siquidem procederet ex amore Dei super omnia.

11. Verum Canus relect. de pœnitenti. part. 3. Petr. de Soto lect. 4. & 5. de pœnitenti. Ægid. de Coninch. de pœnitenti. disp. 2. dub. 6. n. 47. Paul. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 1. num. 4. Bonac. de pœnitenti. disp. 5. q. 1. punct. 2. num. 3. & alij censent, formalem actum charitatis præcedere pœnitentiâ, quæ extra Sacramentum, & martyrium remittit peccatum. Mouetur autoritate D. Thomæ 3. p. q. 85. art. 5. enumerantis actus, qui ad nostram iustificationem concurrunt, & quinto loco constituentis actum charitatis. Quinthus inquit motus charitatis, quo alicui peccatum displicet secundum se ipsum. Et art. 6. describens D. Th. ea, quæ in iustificatione impij concurrunt, ait: in iustificatione impij simul est motus liberi arbitrij in Deum, qui est actus fidei per charitatem formalis, & motus liberi arbitrij in peccatum, qui est actus pœnitentiæ. Horum tamen duorum actuum primus naturaliter præcedit secundum. Nam actus virtutis pœnitentiæ est contra peccatum ex amore Dei: vnde primus actus est ratio, & causa secundi. Secundò, & præcipuè mouetur autoritate Conc. Trid. sess. 14. c. 4. distinguens contritionem ab attritione, affirmantisque, contritionem charitate perfectam extra Sacramentum iustificat; secus attritionem. Tertio, ratione. Nemini extra Sacramentum remitti potest peccatum, nisi Deum super omnia diligat, aliàs, vt dixit Ioan. 1. cap. 3. Qui non diligit, manet in morte. Idque maxime decet: peccato namque à Deo summo bono auertimur. Deo enim ergo pœnitentiâ ad ipsum conuerti: quod nulla alia ratione fieri potest, nisi actu perfectæ charitatis. Adde pœnitentiâ Deo reconciliamur, illiusque amici constitumur: debet ergo ex amore amicitie procedere.

12. Hanc sententiâ vtiorem, & probabiliorē existimo, ideoque censio, detestationem peccati iustificatione extra Sacramentum proxime disponentem, ex amore Dei super omnia procedere, ac proinde non procedere ex amore seruandi honorem diuinum illæsum, & iniuriam factam recompensandi ob honestatem, & decentiam, quæ in hoc obiecto cernitur, quod est pœnitentiæ specialis formale obiectum: sed ob ipsum Deum, & quatenus bonum illius est, cique debitum. Quod si dicas, & inde fieri, actum specialis virtutis pœnitentiæ ad iustificationem extra Sacramentum non disponere proxime, nullum est inconueniens, imo necessitudo affirmandum: siquidem Trident. contritioni charitate perfectæ remissionem peccati tribuit; contritioni autem, quæ ex turpitudine peccati nascitur, quæque attritio nuncupatur, hanc efficaciam denegat. Ad detestatio, quæ præcisè ob diuinum honorem illæsum concipitur, necessitudo ex turpitudine, quæ in læsione diuini honoris est, nascitur. Ergo huiusmodi detestationi remissio peccati extra Sacramentum concedenda non est. Si verò verges, inde fieri, non pœnitentiâ, sed charitate peccatum extra sacramentum remitti: tum, quia ante ipsam detestationem amor Dei præcedit, qui sufficiens est peccati dimittendi dispositio, Respondeo, negando, peccatum pœnitentiâ non

non remitti: siquidem detestatione remittitur. Etenim, vt supra dixi, detestatio peccati proueniens ex charitate, penitentia est perfectissima, tamen non fit specialis virtus à reliquis distincta: amor vero procedens hanc detestationem non est sufficiens dispositio ad culpæ remissionem, si illius memor sis: quia stante amore, & cognitione peccati suspendere nequis detestationem, ac proinde vtroque actu, & amoris, & detestationis te ad iustificationem disponis. At, si peccati sis immemor, actu solo charitatis, & amoris Dei super omnia te optimè ad iustificationem disponere potes. Neque inde fit tibi peccatum remitti absque illius penitentia: quia ille actus charitatis peccati penitentia est emiaenter: siquidem detestationem inferret, si peccatum obliuisceretur, tamen non fit penitentia formalis, quod non videtur necessariò requisitum, vt late probat Agid. de Coninch. disputat. 2. de penitent. dub. 6. à num. 50. Laymann. libr. 5. summ. tractat. 6. capit. 2. numer. 3. Ex his constat solutio rationum prioris sententia, quibus non oportet sigillatim respondere.

PUNCTVM II.

Qualiter penitentia virtus peccatum, tam mortale, quam veniale remittat.

1. Fides docet, penitentiam quodlibet peccatum delere posse.
2. Soluuntur obiectiones aliquot.
3. Remisso vno mortali, omnia secundum legem Dei remittuntur.
4. Culpa remissa, & poena aeterna remittitur.
5. Ad remissionem venialis penitentia formalis, vel virtualis requisita est.
6. Contritio perfecta omnia remittit.
7. Attritionem negant plures sufficere ad venialem remissionem extra sacramentum, & qualiter probatur.
8. Expenduntur predicta rationes.
9. Satis est probabile attritionem, quae se ad peccata venialia extendit, peccata remittere.
10. Oratione Dominica, aliisque precibus veniam exposcuntibus peccatum veniale remittitur.
11. Limitat Layman. hanc doctrinam, vt ex imperio charitatis predicta orationes procedant.
12. Rigida limitatio, etsi probabilis.
13. Sola charitas anima inherens videtur sufficiens.
14. Qualiter panis, aquaeque benedicta, & alia sacramentalibus concedatur venialium remissio.
15. Nunquam peccatum, siue veniale, siue mortale, remittitur sine proposito formali, vel virtuali illud non committendi.
16. Expenditur triplex discrimen inter propositum cauendi peccata mortalia, vel venialia.
17. Peccata se remittuntur, vt penitus extinguantur. Secus bona opera ab homine iusto facta per peccatum.
18. Quare bona opera reuiscant, non verò peccata.
19. Proponitur obiectio, & solutio.

1. Penitentia quodlibet peccatum deleri posse, fide tenendum est. Neque enim est vllum peccatum in hac vita ita graue, quod penitentia deleri non possit, vt definitur in cap. Firmiter. de summ. Trinit. & colligitur ex illo Oleez 13. perditio tua, Israel: tantummodo in me auxilium tuum. & plurius comprobatur Bellatmin. lib. 2. de grat. & libero arbit. cap. 5.

2. Neque obstat affirmari Matth. 12. numer. 31. Marc. 9. 29. Lucae 12. 10. blasphemiam in Spiritum Sanctum, neque in hoc saeculo, neque in futuro remitti: quia id dictum non est, quasi id nunquam remittatur: credi enim probabiliter potest, aliquos ex his, qui in Christum blasphemabant, affirmantes in Beelzebub eicere Demonia, conuersos esse, & remissionem illius, aliorumque peccatorum fuisse consecutos. Sed idè negatur, eorum peccatum in Spiritum Sanctum in hoc saeculo, vel in futuro remitti: quia regulariter, inquam, & ordinariè non remittitur, eò quod illius non doceant. Quod prouenit ex malitia, qua peccat, ob quam nullam in peccato exculpationem habent, merenturque à Deo deleri. Quod si roges, qua de causa blasphemiam illam Iudeorum, qua Iudaei miracula Christi Domini Beelzebub tribuebant, appellauerit Christus Dominus peccatum contra Spiritum Sanctum, cum potius contra ipsum fuerit? Multiplieret Maldonat. in predictum locum Matth. respondet. Sed ea responsio mihi videtur germanior, idè aduersus Spiritum Sanctum predictum peccatum esse: quia erat aduersus effectum, qui Spiritui sancto specialiter tribuitur. Etenim Spiritui sancto specialiter appropriatur illuminare mentes, in veritatis cognitionem, & manifestationem. At illi Iudaei de Christo blasphemantes ab Spiritu sancto illuminati erant,

Ferd. de Castro. Sum. Mor. Pars I. V.

etique dono cognoscebant, miracula Christi Domini vera esse, neque à malo Spiritu procedere potuisse. Affirmare ergo ea miracula Principi Daemoniorum esse tribuenda, est lucem à diuino Spiritu communicatam obfcurare, illisque diuinat communicationi, & efficacia resistere.

Neque item obstat, quod 1. Ioann. 5. num. 16. affirmatur, pro peccato ad mortem exorandum non esse, quasi illius salus omninò sit desperata. Nam vt bene explicat ibi Caietan. non prohibuit Ioannes pro peccato ad mortem exorare: solum enim declarauit se nolle praecipere, vt pro eo rogetur: quia esto ex parte petentis omnes conditiones adfint, vt petitiò effectum obtineat: ex parte tamen illius, pro quo fit petitiò, effectus impeditur. Qui enim ita peccat, vt in eo peccato vsque ad mortem perseverare intendat, satis indispositum se reddit venia impetrandæ, cuiuslibet pij vixi precibus, & orationibus.

Neque tertio obstat dixisse Paulum ad Hebr. 6. impossibile est, eos, qui semel sunt illuminati, gustauerunt utiam donum es. esse, & participes facti sunt Spiritus Sancti; gustauerunt nihilominus bonum Dei verbum, virtutesque saeculi venturi, & prolapsi sunt, iterum renouari ad penitentiam, rursus crucifigentes sibi metipsos Filium Dei, & ostentui habentes. Quia, si expositioni Caietan. in hunc locum adheremus, nullatenus probatur, voluisse Paulum, lapsos post Baptismum, Confirmationem, & verbi diuini doctrinam, nullum remedium habituros, sed non esse habituros remedium baptismi iteratione: esset enim talis iteratio quaedam recrucifixio Filij Dei sibi metipsos. Etenim Baptismo moriuntur in Christo, & quasi cum illo sepeliuntur, ad nouitatemque vitae resurgunt. Si ergo vellent iterum Baptismo renouari, sanè Christum in semetipsis crucifigerent, & sepelirent, cum tamen vnica mors, sepultura & resurrectio illius fuerit, vnicò que Baptismo significari possit. Quod claritè explicant sequentia verba, & ostentui habentes: quasi diceret: Hæc recrucifixio Filij Dei in illius publicam ignominiam cedit. Quod si non de renouatione per Baptismum; sed per penitentiam locus Pauli intelligendus sit, vt plures recentiores apud Corneliū ibi asserunt, verbum illud, impossibile, pro difficili sumendum est, iuxta illud Ierem. 13. Si mutare potest Ethiops pellem suam, & pardus varietates suas, & vos. scilicet, Iudaei, poteritis bene agere, cum didiceritis male. Et Sapient. 12. de Chanaanais dicitur: Non poterat mutari cogitatio illorum in perpetuum. Et Ioan. 12. Propterea non poterant credere: quia iterum dixit Isaias: Excacauit oculos eorum, & indurauit cor eorum. Quibus locis, vt passim Patres declarant, non de impotentia absoluta, sed morali, id est, de difficultate graui verba predicta intelliguntur.

Neque quarto obstat, quod idem Paul. ad Hebr. 10. dixerit: Voluntariè enim peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis, iam non relinquitur pro peccatis hostia. Si igitur nulla hostia nec sacrificium predictis superest, iam eorum salus desperata est. Non, inquam, obstat: quia hæc verba, vt inquit Caietan. non de penitentia Sacramenti, sed de penitentia Baptismi intelliguntur: quasi diceret Paulus. Voluntariè peccantibus post Baptismum non relinquitur Christus iterum in Baptismo crucifigendus: quia neque iterum Christus crucifigendus est in se, neque in Baptismo denuò instituto. Si verò hostia, & sacrificium pro penitentia sumantur, iuxta illud Plalm. 50. Sacrificium Deo, spiritus contribulatus. Voluntariè peccantibus non relinquitur penitentia, nisi difficillimè pro peccatis. Aperitius tamen horum verborum sensum explicuit Agidius de Coninch. de penitentia, disputat. 2. dub. 1. in fine, affirmans, Iudæis post acceptam veritatis notitiam, volentibusque legem Moysis cum lege Christi coniungere, & sic voluntariè peccantibus, non relinquitur hostia pro peccatis: quia nec illis prodest, quam Christus de se obrulit, neque ea hostia, quæ in antiqua lege offeriebantur, cum iam sint omninò abolita.

3. Rursus penitentia ita remittit peccatum, vt vno remisso omnia mortalia secundum legem Dei remittantur. Remittit namque peccatum media gratia, & charitate, quæ omnibus peccatis æquè repugnat. Notanter dixi, omnia mortalia, quia venialia gratia, & charitati simplici non contradicunt, ideoque vnum sine alio remitti potest. Nunquam autem remittitur, quin simul infundatur gratia, vt pluribus firmat Suar. disp. 11. sect. 2. n. 20. aduersus Bonauent. & Alens. quia peccatori, & inimico Dei nunquam remittitur: neque enim ad eius remissionem, stante inimicitia, se disponere potest. Iusto autem, etsi per diuinam potentiam remitti possit absque vlla gratia infusione, sed non ex lege à Deo statuta. Decuit enim maculam, & deformitatem peccati, gratia pulchritudine deleri, quæ licet ex se cum peccato veniali non pugnet, pugnat tamen ex intentione Dei volentis ex gratia peccatum veniale temittere, & non aliter.

4. Remissa culpa, si mortalis sit, & poena aeterna remittitur: quia ne quis filius Dei, & hæres regni caelestis esse, & si